

KUTSESTANDARD

12-28032005-01/2

LIIKLUSKORRALDAJA I

TRANSPORDI JA LOGISTIKA KUTSENÕUKOGU

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid liikluskorraldaja I kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud raudtee töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeinspeksioon
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Tiiu Poltruk	Edelaraudtee AS
Mati Lõhmus	Eesti Raudtee AS
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS
Neeme Olde	Põlevkivi Raudtee AS

Ajavahemikus 1 – 20 veebruar 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 13. juunil 2003. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 7 kinnitatud liikluskorraldaja I kutsestandard.

Käesolev liikluskorraldaja I kutsestandard on kinnitatud 28. märtsil 2005. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 11.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub liikluskorraldaja töö transpordi abitegevuste valdkonda, kood 632.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub liikluskorraldaja 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8312.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Liikluskorraldaja I
Inglise keeles:	Traffic regulator I
Vene keeles:	Организатор движения поездов I

4 KUTSEKIRJELDUS

Liikluskorraldaja I võib töötada pöormeseadjana, vanempöormeseadjana või signalistina raudtee-ettevõtetes ning teistes ettevõtetes, kellede omanduses on raudtee infrastruktuuri rajatised või kes on raudteeoperaatorid.

Liikluskorraldaja I spetsialiseerub:

- Pöormeseadja
- Signalist

Oma tööülesannete täitmisel juhendub liikluskorraldaja I kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest.

Töö nõuab tervisliku seisukorra vastavust, füüsilist vastupidavust, erialajuhendite tundmist ja nende täitmist. Liikluskorraldaja I peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Liikluskorraldaja I teab tööohutuse nõudeid, raudtee tehnokasutuseeskirja ja selle lisasid: raudtee rongiliikluse ja manöövritöö juhendit ning raudtee signalisatsioonijuhendit, rööbastee ja pöörme ehitust ning nende tehnilist seisukorda, manöövritööde tegemise korda jaamas, jaama tehnokorraldusakti nõudeid, signaalide ja signaalmärkide tähendust, signaalide kasutamise korda, rongide sabavaguni tähistust, pöörmenäidikute asetust ja tähendust, takistus- ja töökoha piiramist jaamades ja oskab kasutada jaamas kasutatavaid sidesüsteeme.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Pöörmeseadja täidab vanempöörmeseadjalt, signalist jaamakorraldajalt, saadud korraldused rongi- või manöövrimatka ettevalmistamisel ja kannab vastavalt jaama tehnokorraldusaktile ette rongi vastuvõtu-ärasaatematka valmisolekust.

Vanempöörmeseadja töötab suure teede arenguga ja manöövritööga jaamades. Vanempöörmeseadja on võimeline edasi andma oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi. Vanempöörmeseadja annab pöörmeseadjale rongi või manöövrimatkade valmistamise korraldusi, jälgib pöörmeseadja poolt korralduse täitmist, saab pöörmeseadjalt ettekanded rongimatka ettevalmistamise kohta, mille edastab jaamakorraldajale, jälgib tööhutusnõuete täitmist, ennetab ja lahendab ohtlikke olukordi.

Kutse eeldab visuaalset mälu, loogilist mõtlemist, koordinatsiooni- ja üldistusvõimet, arenenud vastutustunnet ning koostöövalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline sobivus tööks. Pöörmeseadja ja vanempöörmeseadja ning signalist läbivad perioodiliselt tervise- ja teadmiste kontrolli.

Liikluskorraldaja I kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav põhiharidus, kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 2-kuuline järjepidev töökogemus.

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab:

Pöörmeseadja ja vanempöörmeseadja valdama käesoleva kutsestandardi punktis 5 esitatud kutsenõudeid;

Signalist valdama käesoleva kutsestandardi punktides 5.1 ning 5.2.1-5.2.6, 5.2.9-5.2.16 esitatud kutsenõudeid.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja –teadmised

5.1.1 Majandus – algtase

5.1.2 Õigusaktid – algtase

- 1) kutsealaga seotud õigusaktid
- 2) tööõigus

5.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööhutus, -tervishoid ja -hügieen
- 2) tuleohutus
- 3) keskkonnakaitse
- 4) jäätmekäitlus
- 5) esmaabi

5.1.4 Eesti keel – algtase (vt lisa C)

5.1.5 Suhtlemine – algtase

5.1.6 Organisatsioonikäitumine - algtase

5.1.7 Kutse-eeetika

5.2 Põhioskused ja -teadmised

5.2.1 Ülderialased oskused ja teadmised

- 1) kutsealased mõisted eesti keeles
- 2) kutsealal kasutatavad signaalid, nende kasutamine
- 3) jaamas kasutatavate sidesüsteemide kasutamine

5.2.2 Rongi ärasaate-vastuvõtumatkade valmistamisel kasutatavad reglemendid

5.2.3 Rongimatka jälgimine

5.2.4 Rongide vastuvõtmine ja ärasaatmine

5.2.5 Manöövritöö kord jaamas

- 5.2.6 Vagunite pidurkingadega kinnitamise kord jaamades
- 5.2.7 Pöörmete ja signaalide võtmesõltuvuse põhimõte
- 5.2.8 Pöörmepeostis asuvate seadmete tundmine ja nende töö põhimõte
- 5.2.9 Pöörme ehitus, vead ja nende kõrvaldamise korraldamine
- 5.2.10 Pöörme hooldus ja tegutsemine rikke korral
- 5.2.11 Rongi vastuvõtmisel jaamakorraldaja kirjaliku käsuga tegutsemine käsu üleandmisel
- 5.2.12 Liikluseks ohtliku koha piiramine ja liikluseks suletud teosa-, pöörme piiramine jaamas
- 5.2.13 Pöörangu ümberseadmine ja sulgrööbaste lukustamine
- 5.2.14 Seisva veeremi piiramise kord jaamas
- 5.2.15 Ohtlike kaupade veo põhimõtted
- 5.2.16 Tegutsemine tööõnnetuse korral

5.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsiline ja vaimne sobivus
- 2) loogiline mõtlemine
- 3) visuaalne mälu
- 4) koordinatsioonivõime
- 5) kohanemisvõime
- 6) õpivalmidus
- 7) hoolikus
- 8) kohusetunne
- 9) koostöövalmidus
- 10) vastutusvõime

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevatel nõuetel on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesisetes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.